

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

▲

▼

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

▲

▲

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

HEPARINŲ SUKELIAMOS NEPAGEIDAJAMOS REAKCIJOS: LITERATŪROS APŽVALGA

Darbo autorius. Gediminas GUMBIS (I kursas).

Darbo vadovė. Prof. dr. Violeta KVEDARIENĖ, Krūtinės ligų, imunologijos ir alergologijos klinika, Klinikinės medicinos institutas ir Patologijos, teismo medicinos katedra, Biomedicinos institutas, Vilniaus universitetas.

Darbo tikslas. Apžvelgti naujus aukštos kokybės tyrimus analizuojančius heparinų sukeltą nepageidaujamą reakciją.

Darbo metodika. Literatūros paieška vykdyta duomenų bazėse Pubmed ir Scopus. Paieškai naudoti raktinių žodžių: „Allergy“, „Adverse reaction“, „Allergic reaction“, „Anaphylaxis“, „Hypersensitivity“, „Delayed type hypersensitivity reaction“, „Type IV allergic reaction“ ir „Heparin“. Paieškos rezultatai buvo susiaurinti naudojant paieškos filtrus: toliau analizuoti straipsniai išspausdinti tarp 2008 metų ir 2023 metų anglų kalba, aprašantys mokslinius tyrimus (ne literatūros apžvalgos). Toliau atrinktų straipsnių kiekis buvo susiaurintas pagal žurnalų poveikio faktorių (angl. Impact factor), atrenkant straipsnius, kurių žurnalų poveikio faktoriaus vertė buvo ne mažesnė nei 2, ir straipsnio citatų kiekį (2022 metų straipsniai turėjo būti pacituoti bent kartą, senesniems – bent tris kartus). Po šių atrankos etapų tolimesnei analizei pasirinkti 36 moksliniai straipsniai.

Rezultatai. Rasta tyrimų, apibūdinančių platų spektrą heparino preparatų sukeltą nepageidaujamą reakciją. Heparinai gali sukelti kraujavimą, kepenų pažeidimą, alfa galaktozės reakcijas, ūmaus tipo alergines reakcijas (tarp jų ir anafilaksines bei anafilaktoidines reakcijas), uždelsto tipo alergines reakcijas, odos pažeidimus, trombocitopeniją. Mažo molekulinio svorio heparinų (MMSH) sukeltos kraujavimo rizika nebūvo statistiškai reikšmingai besiskirianti nei rizika gydant rivaroksabanu ar argatrobanu. KyberSept klinikinis tyrimas pastebėjo didesnę kraujavimo riziką gydant MMSH ar nefrakcionuotu heparinu (NH) kartu su antitrombinu III, tačiau kitose studijose šie rezultatai nebuvo atkartoti. Tiriant heparinų hepatotoksiškumą, identifikuota, kad vartojant MMSH nadroparino kalcio druską, kepenų pažeidimo rizika maždaug 2,2 karto didesnė nei vartojant enoksaparino natrio druską, ši rizika taip pat didesnė lyginant su rizika vartojant fondaparinkso natrio druską. Tiriant chronišką niežulį, pastebėta, kad MMSH vartojimas atvirksčiai koreliavo su chroniško niežulio rizika. Tiriant heparinų sukeltą alergines reakcijas pastebėta, kad pacientams, patiriantiems alergiją alfa galaktozei, alergines reakcijas sukelti gali ir heparinai. Taip pat pastebėta, kad heparinų sukeltos ūmaus tipo hipersensityvumo reakcijos atvejais, fondaparinksus yra identifikuojamas kaip saugi heparinų alternatyva. Literatūroje taip pat aprašomos heparinų sukeltos anafilaksinės reakcijos. Heparinų sukeltos uždelsto tipo hipersensityvumo

reakcijos taip pat gali sukelti odos pažeidimus. Pastebėta, kad lyginant NH, daltepariną, enoksapariną, fondaparinuką, ir nadropariną, gydymas nadroparinu pasižymėjo didžiausia rizika sukelti uždelsto tipo hipersensityvumo reakcijas. Taip pat, pasireiškus uždelsto tipo hipersensityvumo reakcijoms, sukeltoms NH ar MMSH, dažnai saugi alternatyva yra fondaparinukas. Literatūroje taip pat pabrėžiama, kad argatrobanas yra saugi gydymo alternatyva heparinų sukeltos trombocitopenijos atvejais.

Išvados. Heparinai siejami su plačiu spektru nepageidaujamų reakcijų: kraujavimu, hepatotoksiškumu, įvairiomis alerginėmis reakcijomis, heparinų sukelta trombocitopenija, odos pažeidimais. Itin svarbu skiriant heparinus atkreipti dėmesį į paciento anamnezę, rinktis statistiškai saugiausius preparatus bei, esant reikalui, atlikti alerginius tyrimus.

Raktažodžiai. Heparinai; antikoagulantai; nepageidaujamos reakcijos; hipersensityvumo reakcijos; trombocitopenija.